

Yaşar Qurbanov
“İslam Nuru” kitabından
www.islamevi.az
yasareseri@islamevi.az

Tövhid Elminin Fəzilləti

Müsəlmanların və dəvət sahiblərinin əksəriyyəti dinin ən əsas prinsipi olan Tovhidin həm ayrı-ayrı fərdlərin, həm də bütövlükdə cəmiyyətin tərbiyə və islahında mühüm rolunu və həmçinin, bu prinsipin tətbiqi və iqrarı uğrunda cihadla zəngin olan şərəfətli Peyğəmbər həyatının tarixini kifayət qədər bilmirlər.

Tovhidin ərəb dilində hərfi mənası fərdləşdirmək (yəni təkləmək, tək hesab etmək) deməkdir. Şəriət mənasında “tovhid” - Allah təalanın fərdiləşdirilməsi, Ona xas və vacib olanların təkliyinin iqrar edilməsi deməkdir.

Yalnız Allaha xas olanlar bunlardır: rübubiyyət, adlar, sifətlər və qəza-qədar. Allaha vacib olan bəndənin Ona tam sədaqətlə ibadət etməsidir.

Tərifdən görüldüyü kimi tovhidin üç növü vardır: rübubiyyət tovhidi, adların və sifətlərin tovhidi və üluhiyyət (ibadət) tovhidi.

Əziz qardaşım, tovhidin böyük əhəmiyyəti özünü aşağıdakılarda göstərir:

1) Allah təala insanları yalnız Onun təkliyini -tovhidi iqrar etmək üçün yaratmışdır. Allah təala bu barədə buyurur: «**Mən cisləri və insanları yalnız Mənə ibadət etmək üçün yaratdım**» (*əz-Zariyat, 56*).

2) Tovhid islam deməkdir, islamın əsası deməkdir. Peyğəmbərlər öz tayfalarına məhz tovhidin təbliği və insanları onu iqrar etməyə dəvət etmək üçün göndərilmişlər.

Allah təala ən-Nəhl surəsinin mübarək 36-cı ayəsində buyurur: «**Biz hər ümmətə: “Allaha ibadət edin və Tağutdan çəkinin!”- deyə peyğəmbər göndərmişdik. Onların bir qismini Allah doğru yola yönəlmiş, bir qismi isə haqq yoldan azmalı olmuşdur. Yer üzündə dolaşıb görün ki, (peyğəmbərləri) yalançı hesab edənlərin axırı necə oldu**». Tağut Allahdan başqa məbud kimi qəbul ediləndir.

Nuhdan başlayaraq Məhəmmədədək (s.a.v.) peyğəmbərlər öz dəvətini tovhidə çağırışla başlamışlar. Allah təala çox saylı cürələrdə və ayələrdə bu fikri iqrar edir:

a) «**Həqiqətən, Biz Nuhu öz tayfasına peyğəmbər göndərdik. Nuh dedi: “Mən sizi (Allahın əzabı ilə) açıq-aşkar qorxudan bir peyğəmbərəm! Allahdan başqasına ibadət etməyin. Mən (cəzası) şiddətli günün sizə üz verəcək əzabından qorxuram!**» (*hud, 25, 26*).

Eyni fikir əl-Ə`raf surəsinin 59-cu ayəsində də təkrar edilir.

b) «**Ad tayfasının içinə qardaşları Hudu peyğəmbər göndərdik. O dedi: “Ey mənim tayfam! Allaha ibadət edin. Ondan başqa məbud olacaq tanrı yoxdur. Siz isə iftiralar yayanlarsınız”**» (*Hud, 50*).

Eyni fikir əl-Ə`raf surəsinin 65-ci ayəsində də ifadə edilir.

v) «**Səməd qövmünə də qardaşları Salehi (peyğəmbər göndərdik). O dedi: “Ey camaatım! Allaha ibadət edin. Sizin Ondan başqa heç bir tanrınız**

yoxdur...» (Hud, 61).

q) «Mədyən əhlinə də qardaşları Şüeybi (*peyğəmbər göndərdik*). O dedi: “Ey qövmüm! Allaha ibadət edin. Sizin Ondan başqa heç bir tanrınız yoxdur. Ölçünü və çəkini əskiltməyindüz olun. Mən sizi xeyir-bərəkət içində görürəm. Bununla belə (*Allahın hökmlərinə riayət etməyəcəyiniz təqdirdə*) sizi bürüyəcək bir günün əzabından qorxuram!» (Hud, 84).

d) «İsa aşkar möcüzələrlə gəldiyi zaman dedi: “Həqiqətən, mən sizə hikmətlə (*peyğəmbərliklə*), həm də ixtilafda olduğunuz bəzi şeyləri izah etmək üçün gəlmişəm. Allahdan qorxun və mənə itaət edin! Şübhəsiz ki, Allah mənim də Rəbbim, sizin də Rəbbinizdir. Yalnız Ona ibadət edin. Bu, doğru yoludur!”» (*əz-Zuxruf, 63-64*).

c) (*Ya Məhəmməd*) Söylə: “Biz Allaha, bizə nazil olana (*Qurana*), İbrahimə, İsmailə, İshaqa, Yəquba və onun oğullarına nazil edilənə, Rəbbi tərəfindən Musa, İsa və (*sair*) peyğəmbərlərə verilənlərə inandıq və onların heç birini bir-birindən ayırmırıq. Biz yalnız Ona təslim oluruq!”» (*Ali-İmran, 84*).

3) İbrahim öz qövmünə Tovhid kəlməsi ilə müraciət etmişdir və Allahdan İsmail və Məhəmməd (s.a.v.) belindən gələnlərin onun zürriyyətində saxlamasını istədi.

Allah təala buyurur: «Yadına sal ki, bir zaman İbrahim atasına və qövmünə demişdi: “Mən sizin ibadət etdiklərinizdən (*bütlərdən*) tamamilə uzağam. Yalnız məni yoxdan yaradandan (*Allahdan*) başqa. Şübhəsiz ki, O məni doğru yola müvəffəq edəcəkdir!”» (*əz-Zuxruf, 26-27*).

4) Allah İsrail övladlarına tovhidi, onun tələblərini, şərtlərini bəyan etdi. Bu ali bir prinsip idi ki, onlar onu qorumalı və rəhbər tutmalı idilər.

Allah təala buyurur: «Yadınıza gətirin ki, Biz bir zaman İsrail oğullarından: “Allahdan qeyrisinə ibadət etməyin, valideynlərinizə, yaxın qohumlarınıza, yetimlərə, yoxsullara ehsan (*yaxşılıq, kömək*) edin, insanlarla xoş danışın, namaz qılın, zəkat verin!”- deyə əhd-peyman aldığımız. Sonra az bir qisminiz müstəsna olmaqla, əhdinizdən döndünüz, çünki siz üz döndərənsiniz» (*əl-Bəqərə, 83*).

5) Tovhid məhz İslam deməkdir ki, Allah təala yalnız onu qəbul edir: «Allah Özündən başqa heç bir tanrı olmadığına şahiddir. Mələklər və elm sahibləri də haqqa-ədalətə boyun qoyaraq (*haqqa tapınaraq*) O qüvvət, hikmət sahibindən başqa ibadətə layiq heç bir varlıq olmadığına şəhadət verdilər. Allah yanında (*haqq olan*) din, əlbəttə, islamdır. Kitab verilmiş şəxslər (*yəhudi və xaçpərəstlər*) ancaq (*bu dinin həqiqi olduğunu*) bildikdən sonra aralarındakı paxıllıq üzündən ixtilafa (*ayrılığa*) başladılar. Allahın hökmlərini inkar edən şəxslə, şübhəsiz ki, Allah tezliklə haqq-hesab çəkəcəkdir» (*Ali-İmran, 18-19*).

6) Tovhid mömini kafirdən ayıran sərhəddir. Məhəmməd peyğəmbərlə (s.a.v.) Nəcərdən olan xristian nümayəndə heyəti arasında mübahilə bu mövzuda olmuşdur. Mübahilə öz çağırışlarında yalançı olanlara lənət deyilməsidir.

7) Tovhid “Lə iləhə illəllah”a - İslama giriş üçün açardır. Onun iqrarı ilə insanın qanı, malı və ailəsi ölümdən xilas edilir. Cihad qılıncları məhz onun uğrunda siyrilərdilər.

Səhih bir hədisdə deyilir: “Mənə insanlarla: “Lə iləhə illəllah, Muhəmmədən

rəsulullah” [Allahdan başqa (ibadət haqqı olan) tanrı yoxdur, Məhəmməd Onun rəsuludur] *deyə nə qədər onlarla döyüşmək əmr edilmişdir. Belə etsələr onların qanı da, malı da xilas ediləcəkdir. Əks təqdirdə onların haqq-hesablarını Allah özü çəkəcəkdir*”.

8) Tovhid, yəni **“Lə iləhə illəlah, Muhəmmədən rəsulullah”** cənnətə giriş açarıdır.

Peyğəmbər (s.a.v.) demişdir: *“Allahdan başqa (ibadət haqqı olan) tanrının olmadığını öyrədərək ölən adam cənnətə daxil olacaqdır”*. (Müslim, Kitabul iman, fəsil 10, hədis 44).

Peyğəmbər (s.a.v.) demişdir: *“Şəhadət edirəm ki, Allahdan başqa ibadət haqqı olan tanrı yoxdur, Məhəmməd Allahın rəsuludur” şəhadətini tərəddüdsüz qəbul edən adam cənnətə daxil olur*” (Müslim, 10/44).

həmçinin deyir: *“Bu divarın arxasında bir nəfərin Allahdan başqa ibadət haqqı olan tanrı yoxdur şəhadətini verdiyini və onu qəlbən tam yəqinliyi ilə qəbul etdiyini görsən, ona cənnət mücdəsini çatdırmalısan”* (Müslim, 10/52).

9) **“Lə iləhə illəlah”** deməklə olan Tovhid, həm də yalnız vahid, şəriksiz Allaha ibadət edin deməkdir. Bu Allahın bütün bəndələri üzərində haqqıdır. Peyğəmbər (s.a.v.) demişdir:

“Allahın bəndələr üzərində haqqı budur ki, Ona ibadət etsinlər, heç nəyi Ona şərik qoşmasınlar” (Müslim, 10/49).

10) Tovhidi iqrar edib həyata keçirən şəxsi Allah oddan uzaqlaşdırır. Peyğəmbər (s.a.v.) demişdir: *“Allahdan başqa ibadət haqqı olan tanrının olmadığını və Məhəmmədin Onun rəsulu olduğunu iqrar edən şəxsi Allah oddan uzaqlaşdıracaqdır”* (Müslim, 10/47).

11) Tovhidlə görülən az əməl belə xeyirlidir. Tovhidsiz əməl məqbul olmaz.

Ubədə bin əs-Samit (r.a.) demişdir: *“Peyğəmbər (s.a.v.) buyurur ki, Allahdan başqa ibadət haqqı olan tanrının olmadığını, Məhəmmədin Onun qulu və rəsulu, İsanın Allahın qulu, Onun qulunun Məryəmə göndərdiyi sözün və ruhunun olduğunu, cənnətin haqq, odun haqq olduğunu deyəni Allah öz əməlinə görə cənnətə daxil edəcəkdir”* (Müslim, “Kitabul iman”, 10/46).

Tovhid yeganə bir ifadədir ki, ölüm yatağında onu deyənə xeyir verə bilər. Bu vaxt ondan da xeyirli bir söz yoxdur. Ölümdən qabaq son kəlməsi **“Lə iləhə illəlah”** olan dəhrin bir günündə cənnətə daxil olacaqdır, bundan əvvəl baş verənlərin heç bir əhəmiyyəti yoxdur (Müslim, “Kitabul iman”, 10/43).

12) Tovhid ifadəsi yeganə bir söz idi ki, Peyğəmbər (s.a.v.) ölüm ayağında olan əmisi Əbu Talibdən vəfat etməmişdən qabaq onu deməsini çox istəmişdir və həmçinin, məhz bu sözü ölümlərə təlqin etməyi bizə əmr etmişdir.

Rəvayətdə deyilir: *“Ey əmi, “Lə iləhə illəlah” de. Bu sözlə Allah dərgahında sənin üçün şahidlik edərəm”* (Müslim, 9/39).

Başqa hədisdə Peyğəmbər: *“Ölülərinizə “Lə iləhə illəlah” kəlməsini təlqin edin” - demişdir*” (Müslim).

13) Tovhid dənizlər qədər və ya Yer kürəsi boyda olan günahları belə yuyur. Tovhidi bilmək və ona dəvət etməkdən də böyük ehsanat ola bilməz.

əl-Qudsinin hədisində deyilir: *“Ey Adəm oğlu! Mənə etdiklərini və Məndən istədiklərini sənə bağışladım. Səninki səndə qalır. Bu mənim üçün heç nədir. Ey*

Adəm oğlu! Sənin günahların səmalar qədər də olsa, amma sən istiğfar etsən (bağışlanma diləsən) səni bağışlaram, bu mənim üçün heç nədir. Ey Adəm oğlu! Əgər sən dərgahuma Yer kürəsi boyda qəbahətlərlə gəlib mənimlə görüşsən, amma mənə şərik qoşmasan, sənə Yer kürəsi boyda əfv ata edərəm” (ət-Tirmizi, 3789).

14) Tovhidin çəkisi Qiyamət günü Allahın köməyi ilə bütün günahlardan üstün gələcəkdir.

Əs-Suyutinin “Səhihu əl-camiu əs-sağir” əsərində 1776-cı hədisində deyilir: *“Qiyamət günü mənim ümmətimdən olan bir nəfəri hamının qarşısına çıxarıb ona doxsan doqquz siccil (kitab) göstərirlər. Hər bir siccil öz hökmünə görə gözün gördüyü məsafə qədər olur. Ondan soruşurlar: Bu siccildən bir şey xatırlayırsanmı? Katiblər sənə münasibətdə ədalətsizlik etmişlərimi? Bu adam cavab verir: “Yox, ya Rəbb!” Ona deyirlər: “Sənin üzrün və ya ehsanatın varmı?” Adam qorxub deyir: “Yox!” Ona deyirlər: “Bəli, sənin yaxşı əməllərin bizə məlumdur. Sənə bu gün zülm edilməz, onun üçün üzərində **“Əşhədu ən lə iləhə illəllah və əşhədu ənnə Muhəmmədən abduhu və rasuluhu”** - Şəhadət edirəm ki, Allahdan başqa ibadət haqqına malik Tanrı yoxdur və Məhəmməd onun qulu və rəsuludur”* sözləri yazılmış bir vəsiqə çıxarırlar. Həmən adam soruşur: *“Ya Rəbb, bu vəsiqə və bütün bu siccillər nə deməkdir?”* Ona belə cavab verirlər: *“Sənə zülm edilməz”. Siccillər onun bir çiyinə, vəsiqə isə başqa çiyinə qoyulur. Siccillər yüngülləşir, vəsiqə isə ağırlaşır”*.

15) Hər işin başlanğıcı Tovhidlə olmalıdır. Çünki o, iman və İslamın əsasıdır. Peyğəmbər (s.a.v.) həyatının 23 mübarizə ilinin 13 ilini bütünlüklə yalnız tovhidə həsr etmişdir.

16) Tovhid müvəhhid olan mömin müsəlmanlarla kafir və müşriklərin ədavətinin əsasında durur. Çünki Tovhidlə onların rəhbər tutduqları Allahdan qeyrisinə etiqadları dağıdılırdı. Bu barədə Allah təala buyurur: **«Kitab əhlindən (yəhudilərdən və xaçpərəstlərdən) kafir olanlar və müşriklər özlərinə açıq-aşkar bir dəlil gəlməyə qədər (dinlərindən) ayrılan deyildilər. (Bu açıq-aşkar dəlil isə) pak səhifələri onlara oxuyan, Allah tərəfindən göndərilmiş peyğəmbərdir. O səhifələrdə doğru-dürüst hökmlər vardır. Kitab əhli yalnız özlərinə açıq-aydın dəlil (Peyğəmbər və Quran) gəldikdən sonra (dində) ayrılığa düşdülər. Halbuki onlara əmr edilmişdi ki, Allaha - dini yalnız Ona məxsus edərək, batildən haqqa (islama) dönərək - ibadət etsinlər, namaz qılıb zəkat versinlər. Doğru-düzgün din budur!»** (əl-Bəyyinə, 1-5).

17) Peyğəmbər (s.a.v.) bir sərkərdəni döyüşə və ya dəvətə göndərəndə hər şeydən əvvəl ona insanları Allahın tovhidini (təkliyini) iqrar etməyə çağırmağı və yalnız bundan sonra başqa işləri görməyi, bu çağırışı rədd edənləri isə qətlə yetirməyi tövsiyə edərdi. Eyni tövsiyə ilə O, Muaz bin Cəbəli (r.a.) Yəməne, Əli bin Əbu Talibi (r.a.) Xeybəre göndərmişdi. Muaza bu sözləri demişdi: *“Sənin yanına kitab əhli gəlsə, əvvəlcə onları Allahın təkliyini iqrar etməyə çağır. Əgər səninlə razılaşırsalar, bildir ki, bunun müqabilində Allah onlar üçün bir gün və gecə ərzində beş namaz fərz yazmışdır...”*

Allah rızasını qazanmış Əliyə demişdi: *“Bayrağı qaldır, onların ölkəsinə yola düş. Bundan sonra görəcəyin ilk iş onları **“Lə iləhə illəllah”** şəhadətinə çağırmağın olmalıdır* (əl-Buxari və Müslim).

18) Qurani Kərim bütünlüklə Tovhid kitabıdır:

İbn Qeyyim əl-Cauziyyə demişdir: “Quran Allah, Onun adları, sifətləri, əməlləri, kəlamları haqqında xəbərlərdir. Bu Tovhidin elmi-informasiya (xəbər, məlumat) xarakterini açıb göstərir. Yalnız Allaha, şəriksiz və qeyrisi olmadan ibadət etməyə dəvət mənasında Tovhid Allahın iradə və tələbini ifadə edir. Ona itaətin qəbulu və ya inkarı tovhid hüququ və onun əlavələri deməkdir.

Tovhid əhlinin kəraməti barədə xəbər, onların bu dünyada əməlləri və axirətdə qazanacaqları mükafatlar – bütün bunlar insanın tovhidinin mükafatlarıdır. Şirk əhli barədə xəbər, onların bu dünyada yol verdikləri qəbahətlər və axirətdə məruz qalacaqları əzablar - bütün bunlar isə tovhiddən xaric olanlara veriləcək cəzalardır. Quran bütünlüklə tovhidin hüquqları və mükafatları, habelə şirk, ona yol verənlər və onların alacaqları cəzalar haqqında Allah kəlamıdır” (“*Şərhu əl əqidəti Tahaviyyə*”, səh. 89).

19) Qurani Kərimin ən əzəmətli surə və ayələri Tovhidə həsr olunmuşlar:

- əl-Fatihə surəsi - Kitabın anası.
- əl-İxlas surəsi - Quranın üçdə birinə bərabərdir.
- əl-Kafirun - Şirkdən bəraətdir.
- Kürsi ayəsi - ən əzəmətli ayədir.

20) Allah öz Peyğəmbərinə (s.a.v.) tovhidi öyrətməyi və sonra müvəhhidlər üçün istiğfar (bağışlanma) diləməyi əmr etmişdir. Müşriklər üçünsə - ən yaxın adamlar olsalar belə, bağışlanma diləmək olmaz.

Allah təala buyurur: «*(Ya Məhəmməd) Bil ki, Allahdan başqa heç bir tanrı yoxdur. (Ondan) həm öz günahlarının, həm də mömin kişilərin və qadınların günahlarının bağışlanmasını dilə. Allah gəzib dolandığınız yeri də, dayanıb-duracağınız yeri də bilir!*» (*Məhəmməd, 19*).

Allah təala həmçinin buyurur: «**Müşriklərin cəhənnəmlik olduqları bəlli olduqdan sonra, onlara qohum olsalar belə, Peyğəmbərə və iman gətirənlərə onlar üçün bağışlanma diləmək yaraşmaz! İbrahimin öz atası üçün bağışlanma diləməsi isə ancaq ona verdiyi bir vədə görə idi. Atasının Allaha düşmən olması İbrahimə aydın olduqda o öz atasından uzaqlaşdı. Həqiqətən, İbrahim yalvarıb-yaxaran və həlim xasiyyətli bir zat idi**» (*ət-Tövbə, 113-114*).

21) Peyğəmbərlər tovhidin həyata keçirilməsi məsələsində böyük işlər görmüş olsalar da ona zidd olanlara münasibətdə ehtiyatlı olmuşlar. İnsan tovhidə yiyələndikcə ona atılan cırmaqlardan daha çox çəkinmişdir. Çünki şirk məxfidir, millətlər arasına sürünə-sürünə daxil olur ki, onları azdırsın, həqiqi məbuda ibadətdən yayındırsın. Buna görə də İbrahim demişdir: «**Ey Rəbbim! Onlar (bütələr), həqiqətən, çox insanı (haqq yoldan) azdırıblar. İndi kim ardımca gəlsə, o, şübhəsiz ki, məndəndir. Kim mənə qarşı çıxsə, (bilsin ki, tövbə edəcəyi təqdirdə) Sən (günahları) bağışlayansən, (bəndələrinə) rəhm edənsən!**» (*İbrahim, 36*).

Əbu Səid əl-Xudridən belə bir rəvayət vardır: “*Rəsullullah (s.a.v.) yanımıza gələndə Məsih Dəccalın (antixristin) adını çəkirdik. O dedi: “Mən nəyin Məsih Dəccaldan daha qorxulu olduğunu sizə deyimmi?” Biz dedik: “Bəli, ya rəsulullah” O dedi: “Gizli şirk: Namazı Allah deyil, ətrafdakılar üçün ən gözəl bir şəkildə qılmaq”* (İbn Macə. Etibarlı hədisdir. əl-Əlbani, 3389; əl-Müskət, 5333. Səhihu ət-Tərgib, 27).

22) Tovhid Peyğəmbərin (s.a.v.) şəfaətinin qazanılmasının yeganə vasitəsidir.

Əbu Hüeyrənin (r.a.) rəvayətində deyilir: “Mən soruşdum: “Ya Rəsulullah! Qiyamət günü sənın şafaətini qazanacaq ən xoşbəxt adam kim olacaq? O dedi: “Ey Əbu Hüeyrə! Mən bilirdim ki, səndən başqa heç kəs bu sualla mənə müraciət etməz. Sənın hədisə böyük marağını nəzərə alıb deməliyəm ki, qiyamət günü mənim şafaətini qazanacaq ən xoşbəxt adam **“Lə iləhə illallah”** şəhadətini səmimi qəlbədən deyən olacaqdır” (əl-Buxari, “Kitabu ər-rəqaiq” 51-ci fəsil, 61570 nömrəli hədis; “Fəthu əl-Bari” 510-ci hədis; ən-Nisai və Əhməd).

Əbu Hüeyrə rəvayət edir: “Rəsulullah (s.a.v.) demişdir: “Hər bir peyğəmbərin duası qəbul olunur. Peyğəmbərlər öz dualarında tələsmişlər. Mən isə öz duamı ümmətim üçün qiyamət günündə şafaət kimi saxlamışam. İnşallah, ümmətimdən olan hər kəs Allaha bir şeyi şərik qoşmasa bu şafaətə nail olacaqdır” (Müslim, 86 fəsil, 338).

23) Tərkibinə **“Lə iləhə illallah”** ifadəsi olan zikr ən yaxşı, ən əzəmətli, öz dərəcəsinə və tövbə gücünə görə ən qüvvətli zikrdır. Ən yaxşı dua Ərəfat gününün duasıdır. Mənim və məndən qabaqkı peyğəmbərlərin dediyi ən gözəl ifadə budur: **“Lə iləhə illəllahu vəhdəhu, lə şərikə ləhu, ləhul mulku və ləhul həmdü və huvə alə kulli şeyin qadir”** [Vahid Allahdan başqa (ibadət haqqı olan) tanrı yoxdur. Onun şəriki yoxdur. Mülk onundur, həmdü-səna Onadır. O hər şeyə qadirdir]” (Əhməd və ət-Tirmizi bu hədisi İbn Ömərən rəvayət edirlər. Etibarlı hədisdir. Əl-Əlbani “Səhihü əs-sinən”, 2837; əl-Müşkat-2598; əs-Səhihlər-1503).

Əbu Hüeyrənin (r.a.) Hədisi: Rəsulallah (s.a.v.) demişdir: “Bəndə **“Lə iləhə illallah”** kəlməsini tam səmimiyyətlə desə səma qapıları onun üzünə açılar, onu Ərşin yanına çatdırarlar. Böyük günahlardan uzaq olar” (ət-Tirmizi, 2839, əl-Əlbani onun mötəbər hədis saymışdı; əl-Müşkat, 2314).

Əbu Hüeyrənin (r.a.) rəvayəti: “Rəsulallah (s.a.v.) demişdir: **“Lə iləhə illəllahu vəhdəhu lə şərikə ləh, ləhul mulku və ləhul həmd, və huvə alə kulli şeyin qadir”** ifadəsini gündə yüz dəfə deyən, on qulu azad etməyin savabını qazanar, ona yüz ehsanat yazılar və yüz qəbahət ondan silinər. Həmə gün gecəyədək bu adam şeytandan qorunmuş olur. Ondən üstün yalnız daha çox yaxşı işlər görən ola bilər” (əl-Buxari, 64/ 6403).

24) Ərəbləri birləşdirən, əcəmləri itaətə gətirən və insanları yalnız Vahid Allaha qul edən tovhiddir. Bu kəlmə insanların qəlbinə mərhəmət gülü səpmiş, onları bir-birinə qardaş etmiş: “Ərəbin əcəmdən üstünlüyü yalnız tovhidə sədaqət və səmimiyyətlə qəbulda onun mənalarını tam yəqinliklə dərk etməklə ola bilər”.

Peyğəmbər (s.a.v.) insanları tovhidə çağırmış, dəvət etmişdir: **“Lə iləhə illəllah”** deyın. Bu sözlə ərəblər sizin dininizi qəbul edər, əcəblər isə təslim olurlar” (Əhməd).

25) Bu sözlə Allah yolunda şəhid kimi ölən başqasından fərqlənir: “Allah kəlamını ən ali dərəcəyə qaldırmaq üçün döyüşən Allah yolunun yolçusudur” (əl-Buxari).

26) Tovhid ən ədalətli, şirk isə ən zalim olandır. Tovhid bütünlüklə saflıq və paklıqdır, şirk isə tamamilə çirk və natəmizlikdir. Tovhid ən ali hüquqdur. Şirk isə ən böyük və ən dəhşətli günahdır.

«Həqiqətən, Allah ədalətli olmağı, yaxşılıq etməyi, qohumlara (haqqını) verməyi buyurarzına etməyi, pis işlər görməyi və zülm etməyi isə qadağan edər» (ən-Nəhl, 90).

«**Libasını təmizlə!** (*Nəfsini günahlardan pak et!*)» (*əl-Müddəssir*, 4).

«**Oğlum! Allaha şəriq qoşma. Doğrudan da Allaha şəriq qoşmaq böyük zülmdür!**» (*Loğman*, 13).

«**Ey iman gətirənlər! Müşrülər, doğrudan da, murdardırlar. Özlərinin bu ilindən sonra Məscidülhərama yaxınlaşmasınlar...**» (*ət-Tövbə*, 28).

“*Allahın bəndəsi üzərində haqqı vardır*” (Muaz bin Cəbəlin rəvayəti, əl-Buxari və Müslim).

Abdullah bin Məsudun rəvayəti: “*Bir kişi soruşur: “Ya Rəsulullah, Allah dərgahında hansı günah daha böyükdür? O deyir: “Allaha öz yaratdığı bir şeyi bənzədəsən”. Kişi soruşur. “Daha hansı?”. Peyğəmbər (s.a.v.) deyir: “Sənin yeməyinə şəriq olmasın deyə uşağını öldürəsən”. Kişi yenə soruşur: “Daha hansı?”. O deyir: “Qonşunun arvadı ilə zina edəsən”. İzzət və cəlalət sahibi Allah bunun təsdiqi olaraq buyurur: «**Onlar Allahla yanaşı başqa tanrıya ibadət etməz, Allahın haram buyurduğu cana nahaq yerə qıymaz (adam öldürməz), zina etməzlər. Hər kəs bunu etsə, cəzasını çəkər**» (*əl-Furqan*, 68). (Bu hədis Müslimin rəvayətidir. “Kitabul iman” 37-ci fəsil, 142-ci hədis).*

27) Tovhid özündə iman, islam və ehsan kimi keyfiyyətləri birləşdirir. Tovhid imanın ən əsas prinsipidir. “*De: Allaha iman gətirdim və bu imanım sadıqəm*”. Peyğəmbər (s.a.v.) bunu Süfyan bin Abdullah əs-Səqəfi ondan “İslama aid elə bir söz de ki, onu səndən başqasından soruşa bilməyim” sualına cavab olaraq demişdir (*Müslim. İman*. 13/62).

Qazi İyad demişdir ki, Peyğəmbərin (s.a.v.) bu sözü Allah təalanın aşağıdakı sözlərinə müvafiqdir: “*Rəbbimiz Allahdır*” deyib sonra sözlərinə sadıq olanlar, yəni Allahın təkliyini iqrar edib ona iman gətirdilər və sözlərində düz oldular. Onlar tovhiddən kənar durmadılar. Sübhənəhu təalaya itaətə mültəzim olmaqla vəfat etdilər.

Allah təalə buyurur: «**Şübhəsiz: “Rəbbimiz Allahdır!” - deyən, sonra da (sözündə) düz olan kəslərə (ölüm ayağında) mələklər nazil olub (belə deyəcəklər): “Qorxmayın və kədərlənməyin! Sizə vəd olunan Cənnətlə sevinin!”**» (*Fussilət*, 30).

«**Şübhəsiz: “Rəbbimiz Allahdır!” - deyənlərin, sonra da (sözünün üstündə) möhkəm duranların (qiyamət günü) heç bir qorxusu yoxdur və onlar qəm-qüسسə görməyəcəklər!**» (*əl-Əhqaf*, 13).

Əbu Hüreyrədən (r.a.) belə rəvayət edirlər: “*Peyğəmbər (s.a.v.) demişdir: “İmanın altmışdan, yetmişdən çox mətəbəsi vardır. Onlardan ən üstünü “**Lə iləhə illəllah**” ifadəsidir. Həya da imanın bir ünsürüdür”* (Müslim, İman, 12/58).

28) Tovhid mömin üçün cənnəti gerçəkləşdirir, cəhənnəmi isə ondan uzaqlaşdırır.

Cabir demişdir: “*Peyğəmbərin (s.a.v.) yanına bir kişi gəlib deyir: “Ya Rəsulullah! Allaha münasibətdə vacib olan nədir? O belə cavab verir: “Allaha bir şeyi şəriq qoşmadan ölən cənnətə, Allaha bir şeyi şəriq qoşaraq ölən isə cəhənnəmə daxil olur”* (Müslim, “Kitabul iman”, 40/151).

29) Tovhidə əməl etmək, onunla Allaha yaxınlaşmaq, yalvarmaq müqabilində Allah insandan qəbahəti və pisliliyi uzaqlaşdırır, tovhid sahibinə isə hər bir qayğıdan fərəh, hər bir çətinlikdən xilas yolu göstərir.

Üç nəfərin mağaraya girəndən sonra onun ağzının qaya parçası ilə örtülməsi barədə hədisi İbn Ömər (r.a.) belə rəvayət edir: “Rəsulullahdan (s.a.v.) bu hədisi eşitmişəm: Sizdən qabaqkı adamlardan olan üç nəfər yola çıxır. Gecələmək üçün onlar bir mağaraya girirlər. Bu zaman dağdan nəhəng bir qaya parçası qopur və mağaranın ağzını bağlayır. Onlara deyirlər: “Sizi bu vəziyyətdən yalnız Allaha öz saleh əməlləriniz və duanız xilas edəcəkdir”.

Onlardan biri deyir: “Allahım, mənim qoca atam və anam var idi. Onlarla müqayisədə nə uşaqlarıma, nə də var-dövlətə üstünlük verirdim. Bir gün çox məşğul olduğumdan evə gec gəldim. Gecədən xeyli keçmiş onlar yatandan sonra mal-qaranı sağdım. Südü onlara çatdırmaq istəyirdim ki, gördüm yatırlar. Onları oyatmaq istəmədim, onlardan qabaq ailə üzvlərimə də südü vermədim. Əlimdə süd qabı oturub onların ayılmasını gözlədim. Sübh çağı uşaqlarımın aclıqdan ağlaşma səsinə onlar ayıldılar. Südü içdilər. Allahım, mən bunu yalnız Sənin rızan naminə etdim. Bizi bu qayanın altından azad elə”. Qaya bir qədər çəkildi, lakin bu onların mağaradan çıxması üçün kifayət deyildi.

O birisi dedi: “Allahım, bir əmim qızı var idi. Mən ona çox vurulmuşdum (başqa rəvayətdə deyilir: Mən onu kişinin qadına bəslədiyi ən şiddətli bir məhəbbət ilə sevirdim). Mən onunla yaxınlıq etmək istədim, lakin o bunu rədd etdi. Bir müddətdən sonra onun vəziyyəti çox ağırlaşdı. Mənə kömək üçün müraciət etdi. Ona mənimlə yaxınlıq etmək şərtilə yüz iyirmi dinar verməyə razı oldum. Qız da razı oldu. Onunla görüşəndə qız mənə dedi: “Allahdan qorx. Bakirə üzünü yalnız haqq ilə aç”. Ona vurulmağıma baxmayaraq kənara çəkildim. Vəd etdiyim qızılı da ona verdim. Allahım, mən bunu yalnız Sənin rızan naminə etdim. Yolu aç, qoy biz çıxaq”. Qaya bir qədər də tərpəndi”. Lakin bu yenə də onların mağaradan çıxması üçün kifayət deyildi.

Üçüncü şəxs dedi: “Götürdüyüm borcların hamısını qaytardım, yalnız bir nəfər öz əmanətini mənim yanımda saxladı. Bu əmanət çoxaldı, artdı, var-dövlət gətirdi. Bir müddətdən sonra həmin kişi gəlib dedi: “Abdullah, əmanətimi qaytar”. Mən dedim ki, gördüyün nə varsa hamısı sənin əmanətindəndir: dəvə, mal-qara, qoyun-quzu, qullar”. O mənə dedi: “Abdullah, məni ələ salma!”. “Dedim ki, səni ələ salmıram. O hamısını götürüb getdi. Bütün bu var-dövlətdən mənə heç nə qalmadı. Allahım, mən buna yalnız Sənin rızan naminə razı oldum. Bizim yolumuzu aç, qoy biz çıxaq”. Qaya tamamilə çəkildi və bu adamlar bayıra çıxdılar” (əl-Buxari və Müslim, səhih hədisdir).

Allah təala buyurur: **«Doğrudan da, (qadın) ona meyl salmışdı. Əgər Rəbbinin dəlilini (xəbərdarlığını) görməsəydi, (Yusif də) ona meyl edərdi. Bu pisliyi və biabırçılığı ondan sovuşdurmaq üçün belə etdik. O, həqiqətən, Bizim sadiq bəndələrimizdəndir!»** (Yusif, 24).

Hətta İblis belə bilirdi ki, Allahın tovhid kimi mətin qalmasına yaxın düşə bilməyəcəkdir. Allah təala onun haqqında deyir: **«(İblis) dedi: “Ey Rəbbim! Məni azdırmağına (rəhmətindən kənar etməyinə) əvəz olaraq and içirəm ki, mən də (bunun müqabilində) onlara (insanlara pis əməllərini, günahlarını) yer üzündə yaxşı göstərib onların hamısını yoldan çıxaracağam»** (əl-hicr, 39-40).

Kədərli vəziyyətdən xilas olmaq üçün bu dualar oxunur: **“Lə iləhə illəllahu əl-əzimu əl-Həlim, Lə iləhə illəllahu rabbul-arşil azim, Lə iləhə illəllahu rabbus-**

səmavati və rəbbul-ardi və rəbbul-arşil-kərim” [Əzəmətli və mülayim Allahdan başqa (ibadət haqqı olan) tanrı yoxdur. Əzəmətli Ərş sahibi Allahdan başqa (ibadət haqqı olan) tanrı yoxdur. Səmələrin və yerin sahibi, kəramətli Ərşin sahibi olan Allahdan başqa (ibadət haqqı olan) tanrı yoxdur] (əl-Buxari, 71-154; Müslim, 4/2092).

“Allahummə, inni abdukə ibnu abdikə, ibnu əmətikə, nəsiyəti biyədikə, madin fiyyə hukmukə, adlun fiyyə qadaukə, əsəlukə bikulli ismin huvə ləkə, səmmeytə bihi nəfsəkə, au ənzəltəhu fi kitəbikə, au əlləmtəhu əhədən min xəlqikə, au istəsərtə bihi fi ilmil-qeybi indəkə, ən təcələl-quranə rabia qəlbi, va nura sadri, va cələə huzni va zəhəbə həmmi” [Allahım, mən Sənin qulunam, Sənin qulunun oğluyam, Sənin qulun olan qadının oğluyam! İxtiyarım Səndədir. Mənim bərəmdə verdiyin hökm keçərlidir, bəxş etdiyin tale ədalətlidir. Sənə Özün verdiyin, yaxud Kitabında nazil etdiyin, məxluqlarından birinə öyrətdiyin və yaxud qeyb elmində gizli saxladığın adınla Sənə yalvarıram ki, Qurani qəlbimin baharı, köksümün nuru et, qəməmdən və narahatlığımın xilas olmağa səbəb et!]” (Əhməd 1/391; əl-Əlbani onu təshih etmişdir).

Allah peyğəmbəri Yunusun balığın qarında ikən oxuduğu dua: **“La iləhə illə əntə, subhanəkə inni kuntu minəz-zalimin** [Səndən başqa ibadət haqqı olan tanrı yoxdur. Sənə alqışlar olsun! Mən zalimlərdən idim]” (ət-Tirmizi).

30) Allah təala müsəlman ümmətinə Ona üz tutan fəqir-füqərasının əli ilə tovhid sayəsində qələbə qazandırdı.

Ərəbləri acliq, yoxsulluq və zəiflik məngənəsindən xilas edib, sərvət və qüdrətə çatdıran tovhid olmuşdur. Onlar bu sözlə bəndələrin qəlblərini, ölkələrin isə hüdudlarını fəth edə bilmişlər.

Musab bin Sad bin Əbu Vəqqas öz atasından (r.a.) belə rəvayət edir: *“O elə zənn edirmiş ki, Rəsulullahın (s.a.v.) başqa əshabələri ilə müqayisədə xüsusi bir üstünlüklərə malikdir. Peyğəmbər (s.a.v.) ona deyir: “Allah bu ümmətə Onun sadə adamlarının duasına, namazına və sədaqətinə görə qələbələr bəxş edir”* (ən-Nisai “əs-Sünən”, 2978; Ət-Tirmizi və başqalarının rəvayətində sədaqət sözü yoxdur).

31) Tovhidlə görülən əməl qəbul edilir. Onun əcrini artırır. Tovhidsiz əməl çoxalsa da heçdir, faydasızdır.

«Kim Rəbbi ilə qarşılaşacağına ümid bəsləyirsə, yaxşı iş görsün və Rəbbinə etdiyi ibadətə heç kəsi şərik qoşmasın!» (əl-Kəhf, 110).

Əbu Umamə əl-Bəhili (r.a.) demişdir: *“Bir kişi Rəsulullahdan (s.a.v.) soruşur: “Ya Rəsulullah! Mükafat və şöhrət üçün döyüşə gedən nə qazanacaqdır?” Peyğəmbər (s.a.v.) deyir ki, heç nə qazanmayacaqdır. Kişi sualını üç dəfə təkrarlayır. Peyğəmbər (s.a.v.) yenə də “heç nə” deyib cavabını tamamlayır: “Yalnız səmimi qəlbdən gələn və Allahın rızası üçün edilən əməl qəbul olunur”* (ən-Nisai, “Səhih əs-sünən”, 2943, səh. 659. Səhih hədisdir).

«(Ya Məhəmməd) Sənə və səndən əvvəlkilərə (keçmiş peyğəmbərlərə) belə vəhy olunmuşdur: “Əgər (Allaha) şərik qoşsan, bütün əməlin puça çıxacaq və mütləq ziyan çəkənlərdən olacaqsan!» (əz-Zumər, 65).

32) Tovhidi həyata keçirməyə görə Peyğəmbərlərin məqamlarının üstünlüyü müəyyən edilir. Daha çox uğur qazanan daha üstün olur.

Ən əzəmətli Peyğəmbər Məhəmməd (s.a.v.)dir. Buna görə də o, məxluqlar

üçün şəfaətində böyük kəramət sahibidir, ali məqam və birbaşa əlaqə dərəcəsinə çatmışdır. Allah təala buna görə onu Özünə ən yaxın adam bilmiş, Təalanın ən şərəfətli qulu etmişdir: «...Allah yanında ən hörmətli olanınız Allahdan ən çox qorxanızdır (pis əməllərdən çəkinəninizdir)...» (əl-hücurat, 13).

«Allahın bəndəsi (Məhəmmədəleyhissəlam) qalxıb Ona ibadət edəndə (cinlər Qurani dinləmək üçün toplaşmış izdihamın çoxluğundan) az qala bir-birinin üstünə minələr. (Ya Peyğəmbər) De: “Mən ancaq öz Rəbbimə ibadət edirəm və heç kəsi Ona şəriq qoşmuram!» (əl-Cin, 19-20).

Həmçinin Allahın xəlili (sevimliyi) İbrahim də belədir. Bununla belə onlar şirkdən qorxmışlar. Allahdan onları və ardıcılıqların bundan qorumağı dua etmişlər. Çünki Allah Ona şəriq qoşanı bağışlamır: «...Məni və oğullarımı bütlərə tapınmaqdan uzaq el!» (İbrahim, 35).

Yəni məni və övladlarımı bütlərə sitayiş və ibadət etməkdən qoru, çəkinməyi vacib olanları göstər.

«Ey Rəbbm! Onlar (bütlər), həqiqətən, çox insanı (haqq yoldan) azdırıblar...» (İbrahim, 36).

İbrahim ət-Teymi demişdir: “İbrahimdən sonra özünü bu bələdan (şirkdən) kim təhlükəsiz biləcəkdir?”

Peyğəmbər (s.a.v.) Məsih Dəcəli xatırladan əshabələrinə demişdir: “Mən sizin kiçik şirk etməyinizdən qorxuram”. Ondan soruşurlar: “Kiçik şirk nədir, ya Rəsulullah?” O belə cavab verir, “Riyakarlıq”. Allah təala qiyamət günü insanları öz əməllərinə görə mükafatlandıracaq zaman deyir: “Gedin o kəslərin yanına ki, onlar üçün çalışmışsınız. Baxın görün onların yanında mükafatlana bilərsinizmi?” (Əhməd, ət-Təbəri, əl-Beyhəqqi).

Deməli, Peyğəmbər (s.a.v.) hətta onunla iman gətirən, hicrət edən, cihada gedən, səbr edən, birləşən əshabələrinə şirkin zərər yetirəcəyindən qorxmışdır. O, şirkin bu ümmətə yetişəcəyi barədə xəbər vermişdir.

33) Təvhid-təqvadır (Allahdan qorxmaqdır). İmanı təvhidə əsaslanan möminin təqvası güclü olar. İmanı təvhidə əsaslanmayan adam bundan heç bir xeyir görməz, nəsibi əziyyət və yorğunluq olar. O, buddistlərin zahidləri, xristianların rahibləri kimi olacaqdır.

Allah təala təvhidlə Allahdan qorxanları mədh etmiş, tərifləmişdir. Bu adamlar kəramətli əshabələr olmuşlar. Onlar barədə deyilmişdir: «...onlara təqva kəlməsini xas etmişdi. Onların bu sözə (Məkkə müşriklərindən) daha çox haqqı var idi və ona layiq idilər...» (əl-Fəth, 26).

34) Təvhid bütünlüklə sədaqət və səmimiyyət deməkdir. Onunla insan səmimi olur. İnsanı öz Rəbbi, özü ilə, başqa insanlarla münasibətdə sədaqət və səmimiyyət yoluna yönəldən təvhiddir.

Allah təala buyurur: «Haqqı (Qurani) gətirən və onu təsdiq edənlər (Peyğəmbər və möminlər) isə müttəqilərdir» (əz-Zumər, 33).

Bu ayədə əshabələrin sədaqət və səmimiyyətinə işarə edilir və şəhadət verilir. Çünki onlar Rəsulullahın (s.a.v.) dediklərini tam səmimiyyətlə qəbul etmişlər.

35) Təvhid qırılmaz və mətin tellər deməkdir. Onları qırmaq qeyri mümkündür. Çünki o, bir-birini tamamlayan iki hissədən ibarətdir: isbat və inkar.

“Lə iləhə” - Tanrı (ilah) yoxdur” ifadəsi inkar, “İlləllahu” - Allahdan başqa”

isbat bildirir. Bunu qəbul edən tovhidi qəbul etmiş olur.

Tovhid öz sahibini ağır vəziyyətdə qoymur. Tovhid qəlbə girəndə orda sabitləşir, onu mətinləşdirir. Ona Allaha bağlılıqla xatircəmlik gətirir. Təalanın buyurduğu kimi: «**Dində məcburiyyət yoxdur. Artıq doğruluq (iman) azgınlıqdan (küfürdən) ayırd edildi. Hər kəs Tağutu (Şeytanı və ya bütləri) inkar edib Allaha iman gətirərsə, o, artıq (qırılmaq bilməyən) ən möhkəm bir ipdən yapışmış olur. Allah (hər şeyi olduğu kimi) eşidəndir, biləndir!**» (*əl-Bəqərə, 256*).

36) Tovhid əbədi bir kəlmədir, yəni tovhidə çağırış bu gün də davam edir. İbrahim (ə) Allahın əmri ilə bu sözün öz nəsində (zürriyyətində) həmişəlik qalmasını istəmişdir.

Rəbbin dərğahında insana qalan, ona xeyir verə bilən yalnız tovhiddir. Heç nə tovhid qədər insana xeyir verə bilməz. Allah buyurur: «**İbrahim (lə iləhə illəllah) kəlməsini öz nəsli arasında həmişəlik qalan bir söz etdi. Bəlkə, (Məkkə müşrikləri bütperəstlikdən əl çəkib babaları İbrahimin dininə) qayıdalar!**» (*əz-Zuxruf, 28*).

37) Tovhid həm də təqva - Allahdan qorxmaq və Ona məhəbbət bəsləmək deməkdir. Allah təala belə buyurur: «**Kafirlər öz ürəklərində Cahilliyət təkəbbürü və təssübünə qapıldıqları zaman Allah Peyğəmbərinə və möminlərə Öz dərğahından arxayınlıq (qəlb rahatlığı, mənəvi möhkəmlik) göndərmiş və onlara təqva kəlməsini (Lə iləhə illəllah, Muhəmmədun rəsulullah) xas etmişdir. Onların bu sözə (Məkkə müşriklərindən) daha çox haqqı var idi və ona layiq idilər. Allah hər şeyi biləndir!**» (*əl-Fəth, 26*).

Allah təaladan təqva (yəni Allahdan qorxu və Ona məhəbbət) tovhidə əsaslanmalıdır. Tovhidə əsaslanmayan təqva yalandır. Yəhudilərin, xristianların və onlar kimilərin təqvəsi bu qəbildəndir. Onlar da ibadət edir, sədəqələr verirlər, xeyirxah işlər görürlər. Lakin onlar bütün bunları tovhidsiz etdikləri üçün təqvaları məqbul olmur.

Bu ayə göstərir ki, tovhidi qəbul etmək və ona əməl etmək, adamın Allahdan qorxan (təqva sahibi) olması üçün kifayətdir. Bu ayə Allahın əshabələr üçün istəmiş olduğu təqvaya, onların bunu vacib bilməsinə, şəhadətinə, əshabələrin təqva sahibləri olmasına açıq-aydın dəlildir. Onlar tovhidə çox mültəzim adamlar olmuşlar.

38) Tovhidə tam sədəqətlə bağlılıq öz sahibini asiliyə yuvarlanmaqdan qoruyan ən böyük amillərdəndir. Bu Allah təalanın kəramətindəndir.

Təalanın buyurduğu kimi: «**Doğrudan da, (qadın) ona meyl salmışdı. Əgər Rəbbinin dəlilini (xəbərdarlığını) görməsəydi, (Yusif də) ona meyl edərdi. Bu pisliyi və biabırçılığı ondan sovuşdurmaq üçün belə etdik. O, həqiqətən, Bizim sadıq bəndələrimizdəndir!**» (*Yusuf, 24*).

Allah təala Yusifi -*əleyhissəlam*- asiliyə yol verməkdən sadıq müvəhhid (tovhid sahibi) olduğu üçün xilas etmişdi.

39) Tovhid öz sahibini şeytandan və onun hiyləsindən qoruyan ən böyük maneədir. Şeytan müvəhhid bəndəyə yaxın dura bilmir. Müvəhhidlərə doğru gedən yol onun üzünə bağlıdır. Çünki Allah tovhidlə öz bəndələrini toxunulmaz və günahlardan məsum (pak) etmişdir. Bunu şeytan da yaxşı bilir.

Əgər şeytan hər hansı bir günahla müvəhhidi aldadıb yoldan çıxardarsa, o ayılan kimi Rəbbini yada salır, ona tövbə edir. Öz Rəbbindən bağışlanma diləyir. Bu

istək cənnətdə onun dərəcəsinə artırır, düşməni İblisə isə zərbə vurur.

Allah təala buyurur: «**Yalnız Sənin sadıq bəndələrindən başqa!**» (*əl-hicr*; 40) və «**Yalnız Sənin sadıq bəndələrindən başqa!**» (*Sad*, 83).

Bu mübarək ayələr İblisin Adəm övladlarını yoldan azdıracağı hədəsindən sonra onun yalnız Allahın sadıq bəndələrini azdırmaqda aciz olduğunu etiraf etməsini bildirir.

40) Tövhid haqqında ayələr və hədislər şeytanın sənin evinə girməsinə mane olduğunu, səni sehribazlardan qoruduğunu bilməlisən. Gecə-gündüz tövhid dualarını oxusan buna nail olarsan.

Bir dəfə bir cani zəkat mallarının oğurlamaq üçün gəlir. Əbu Hüreyrə (r.a.) onu həbs edib Rəsulullah (s.a.v.) təhvil vermək istəyir. Oğru Əbu Hürəyrədən (r.a.) nicat diləmək məqsədilə deyir ki, mənə burax, sənə bir sirri açaram. O razılaşır. Oğru deyir: “Yatmamışdan qabaq Kürsi ayəsini oxu ki, Allah səni səhərə qədər qoruyacaq bir adam göndərsin və şeytan da sənə yaxın düşməsin”. Əbu Hüreyrə bunu Rəsulullah (r.a.) danışdıqda o deyir: “Özü yalançı olsa da sənə düz deyib” (əl-Buxari).